

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 12 februari 1923 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående vissa ändringar i lagen om barn utom äktenskap.

Uti en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 45, som behandlats av första lagutskottet, har herr *Bodén* hemställt, att riksdagen måtte för sin del besluta följande ändringar av 1 och 12 §§ i lagen den 14 juni 1917 om barn utom äktenskap:

»§ 1.

Barn utom äktenskapet erhåller moderns eller faderns släktnamn.

Det tillkommer förmyndaren eller barnet självt om det är myndigt bestämma om det skall bära moderns eller faderns släktnamn. Har barnet fyllt 18 år må ej förmyndaren utan dess samtycke träffa bestämmelse som nu är sagt. Samma lag gäller även om trolvningsbarn.

§ 12.

Barnet tage arv efter såväl moder som modernefrändes som efter fader och fadernefrändes och ärves av dessa som vore de av äktenskaplig börd. Lag samma vare om barnet är trolvningsbarn.»

Tillika har motionären föreslagit, att utskottet måtte företaga de jämknningar, som kunde anses nödvändiga för att bringa lagen i övrigt i överensstämmelse med de föreslagna ändringarna.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sin ifrågavarande hemställan, tillåter sig utskottet att hänvisa till motionen.

Enligt 1734 års lag gällde som regel, att barn, som avlats i lönska-läge utan äktenskaps loven eller i hordom eller i förbudna leder, ej finge taga annat arv än efter egna barn och bröstavingar. I denna stränga bestämmelse gjordes genom kungl. förordningen den 14 april 1866 den ändringen, att oäkta barn, som ej vore avlat under moderns äktenskap eller i förbudna led, skulle, därest modern lätit i den församling, där hon vore kyrkoskriven, anteckna barnet såsom sitt, lika med äkta barn taga

arv efter sin moder i den egendom, som ej utgjorde bröstärvinges laglott. Uti lagen den 17 mars 1905 om oäkta barns arvsrätt efter moder och modernefränder föreskrevs, att dylikt barn lika med äkta barn skulle taga arv efter moder och modernefränder. I sådant fall ålåge det dock arvingen, därest man ej visste, att han vore den dödas skyldeman, att inom viss tid anmäla sig hos den, som sutte i boet, vid äventyr att han eljest hade förlorat sin talan.

Den nu gällande lagen den 14 juni 1917 om barn utom äktenskap stadgar i 12 §, att sådant barn tager arv efter moder och modernefränder och ärves av dem, såsom vore barnet av äktenskaplig börd. Är barnet trolovningsbarn, tager barnet arv efter fadern och fadern efter barnet, såsom vore barnet av dylik börd. I annat fall njuta barnet och fadern ej arvsrätt efter varandra. Mellan barnet och dess fädernefränder äger ej arvsrätt rum.

Beträffande utomäktenskapligt barns släktnamn saknades i vår äldre rätt alla bestämmelser. Sådana gävos först genom sistnämnda lag. Uti 1 § av berörda lag föreskrives, att barn utom äktenskap erhåller moderns släktnamn. Är modern gift, eller är hon fränskild hustru, erhåller barnet det släktnamn, som tillkom henne såsom ogift. Fadern, så ock, där modern är gift, hennes make, må giva barnet sitt släktnamn. Till sådan ändring av namn erfordras samtycke av barnets förmyndare, om det är omyndigt, och av barnet själv, om det fyllt aderton år. Är barnet trolovningsbarn, äger förmyndaren eller barnet själv, om det är myndigt, bestämma, att det skall bära faderns namn. Har barnet fyllt aderton år, må ej förmyndaren utan dess samtycke träffa bestämmelse, som nu är sagd.

Med nu förevarande motion åsyftas sådana ändringar i nyssberörda bestämmelser, att barn utom äktenskap måtte beredas rätt att bära faderns släktnamn samt att taga arv efter fader och fädernefränder.

Utskottet.

I samband med antagandet av 1917 års lag anhöll riksdagen i skrivelse till Konungen den 11 juni 1917, att Kungl. Maj:t täcktes i samband med den omarbetning av ärvdabalken, som torde bära äga rum efter det revisionen av giftermålsbalken blivit avslutad, låta upptaga till förnyad förutsättningslös utredning, huruvida och under vilka villkor barn utom äktenskap kunde jämväl i andra fall än som angåves i nyssnämnda lag, taga arv efter fader, vid vilken utredning borde övervägas ett betryggande anordnande av frågan om bevisningen om faderskapet samt hänsyn tagas till de ändringar, som då torde hava företagits i lagstiftningen om äkta

makars rättsförhållanden, ävensom därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Riksdagens berörda skrivelse har av Kungl. Maj:t överlämnats till lagberedningen. Såsom framgår av en vid årets statsverksproposition fogad redogörelse, har lagberedningen under år 1922 fortsatt det under nästföregående år påbörjade arbetet med behandling av den legala arvsrätten och även utarbetat ett förberedande utkast till lagtext. Det torde kunna förväntas, att vid detta arbete även de i riksdagens skrivelse omförmälda frågor varit föremål för utredning. Ett upptagande till legislativ behandling av arvsrätten måste givetvis medföra ett ingående på spörsmålet om rätt för utomäktenskapliga barn till arv icke blott, såsom riksdagen i sin skrivelse avsett, efter fader, utan även efter fädernefränder. Frågan om barnets rätt till visst släktnamn sammanhänger även så nära med arvsrätten, att jämväl denna fråga torde komma att tagas under omprövning i samband med arvsrättens reglering. Då sålunda problemet om förbättring av de utomäktenskapliga barnens rättsställning i de av motionären angivna hänseenden för närvarande är föremål för utredning och anledning finnes till antagande, att förslag i ämnet inom kort komma att föreläggas riksdagen, kan utskottet icke nu tillstyrka någon lagändring i motionens syfte. Med den ståndpunkt, utskottet sålunda intager, saknar utskottet anledning att närmare ingå på detaljerna i de av motionären framlagda ändringsförslagen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 12 februari 1923.

På första lagutskottets vägnar:

JAKOB PETTERSSON.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Hederstierna*, *Jacob Larsson**, *Rogberg**, *Leander*, *Klebeck*, *Edw. Larson*, *K. G. Westman* och *Åström**;

från andra kammaren: herrar *Pettersson* i Södertälje, *Lindqvist* i Halmstad, *Pettersson* i Bjälbo, *E. I. Lindley*, *af Ekenstam*, *Leo*, *Johansson* i Brånalt* och *Söderberg**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Leander*, som förenat sig med utskottet i dess avslagsyrkande men ansett, att utskottet bort i motiveringen uttala sin anslutning till det syfte, som i motionen framförts.
